

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

مقایسه تطبیقی آرای تربیتی دیویی و فارابی (با تاکید بر روش های یاددهی - یادگیری، اهداف و اصول تربیتی)

تقی آقا حسینی^۱، پریناز علیزاده آلمان آباد^۲

نقش و اهمیت شگفت انگیز تعلیم و تربیت در زندگی انسان، بر هیچ خردمندی پوشیده نیست، چرا که تعلیم و تربیت صحیح می تواند فرد را به اوج ارزشها برساند. بر این اساس شکوفایی استعدادها و ارزشهای والای انسانی مبتنی بر تعلیم و تربیت است و انسان شدن انسان و وصولش به کمال نهایی همه مرهون تعلیم و تربیت صحیح است (پژوهشکده حوزه ودانشگاه، ۱۳۸۵). پیامبران الهی و فیلسوفان و اندیشمندان بزرگ تاریخ بشر با اقرار به تاثیر تربیت در تکامل حیات انسان کوشیده اند تا به پرورش انسان نمونه مورد نظر خود نایل شوند. از این رو تربیت همیشه بر اهداف و آرمانهای بلند ملهم از آرای مریبان بزرگ تکیه زده است. اهداف و آرمانهایی که نه فقط مربوط به یک عصر و یک نسل بلکه در ورای عصرها و نسل ها، ارزش های عام جهانی را تعقیب می کرده اند، و اگر غیر از این بود تربیت تا حد عادت دادن انسانها تنزل پیدا می کرد. تعلیم و تربیت چه به صورت رسمی و چه به صورت غیر رسمی در طول اعصار و جوامع مختلف عمدتاً متأثر از نظریه های فلسفی، اندیشه های متفکران و مریبان بزرگ بوده است و هیچ نظامی را نمی توان یافت که تحت تاثیر این نظریه ها نباشد، اما در این میان کسانی هستند که تاثیرات آنها در امر تعلیم و تربیت بس شگرف بوده و بر هیچ کس پوشیده نیست (کاکیا، ۱۳۸۶).

ابونصر فارابی یکی از متفکرین صاحب نام است که در زمینه آموزش و پرورش تاثیر به سزایی داشته است. فارابی اهداف جسمانی، ذوقی (هنری)، اخلاقی و عقلانی را برای تعلیم و تربیت در نظر می گیرد. برای دستیابی به این اهداف دو روش را در برنامه آموزشی خویش مورد توجه قرار می دهد که یکی روش برهانی و دیگر روش اقناعی است. وی روش برهانی را وظیفه رهبران و روش اقناعی را وظیفه مسئولان فرهنگی جامعه می داند. به نظر وی باید فعالیت های تربیتی در سایه اصولی مانند تفاوت های فردی، همگانی بودن، تخصص، ترکیب نظر و عمل و محبت، انجام گیرد (میرزا محمدی، ۱۳۸۲).

^۱ استادیار دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر اصفهان؛ aghahoseine@gmail.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت اسلامی)؛ alizadeh_800@yahoo.com

جان دیویی، یکی دیگر از دانشمندان تاثیر گذار در این عرصه معتقد است که آموزش و پرورش آزمایشگاه سنجش اندیشه‌های فلسفی است (دیویی، به نقل از نقیب زاده، ۱۳۷۹). به نظر وی مقصود فلسفه، بهتر سازمان دادن به زندگانی و فعالیت انسان در اینجا و اکنون یعنی بهتر کردن زندگانی است. بنابر آنچه گفته شد این پژوهش به بررسی مقایسه ای روش های یاددهی - یادگیری، اصول و اهداف تربیتی دیدگاه‌های جان دیویی و فارابی پرداخته است.

پرسش های پژوهش:

- دیدگاه فارابی و دیویی درباره‌ی روش‌های یاددهی - یادگیری چیست ؟
- دیدگاه فارابی و دیویی درباره‌ی اهداف و اصول تربیتی چیست ؟
- وجوه تفاوت و تشابه دیدگاه‌های دیویی و فارابی در مورد روش‌های یاددهی - یادگیری کدامند؟
- وجوه تفاوت و تشابه دیدگاه‌های دیویی و فارابی در مورد اهداف و اصول تربیتی کدامند؟
- روش این پژوهش از نوع تحلیلی - توصیفی می باشد.
- فارابی مشهور به معلم ثانی، نخستین فیلسوف بزرگ در دوره اسلامی است که به میراث نظری و علمی یونان احاطه یافته و با توجه به آنها و دیدگاه اسلام، بانی فلسفه اسلامی شده است. وی در انواع علوم بی‌همتا و اهل تامل و زهد پیشه بود. این دانشمند مسلمان تربیت را زیربنای مباحث سیاست و اجتماع می دانست و سعادت نهایی انسان را در توجه به تعادل میان دین و فلسفه می‌پنداشت (کاکیا، ۱۳۸۶).
- جان دیویی یکی از معروفترین فیلسوفان امریکایی قرن بیستم و از پیشتازان عمل گرایی معتقد بود که بیش از هر چیز بایستی به آموزش و پرورش پرداخت زیرا آموزش و پرورش، نوسازی پیوسته تجربه است و از آنجا که تجربه و نوسازی آن، منحصر به مدرسه نیست بلکه در همه مراحل زندگانی صورت می‌گیرد آموزش و پرورش را یکی از جنبه‌های اصلی زندگانی می دانست (نقیب زاده، ۱۳۷۹).

یافته های پژوهش:

سه مفهوم اساسی فلسفه تربیتی دیوئی عبارتند از: تجربه، روش علمی و دموکراسی. براین اساس وی اهدافی از جمله نوسازی تجربیات، رشد، دموکراسی و کسب لذت از زندگی را در سایه اصولی از جمله تفکر، رغبت، آزادی، انضباط و کنترل اجتماعی برای تعلیم و تربیت بیان نموده است و راههای دستیابی به این اهداف را استفاده از روشهای حل مسئله، علمی، عادت، راهنمایی، زبانی و غیره می‌داند.

در نظام تربیتی فارابی، تربیت از یک سو برای شناخت خدا و از سوی دیگر به منظور کسب تخصص و ادای وظایف اجتماعی است. بنابراین مبنای دینی، علمی و اجتماعی پیدا می‌کند. محور تمام تعلیم و تربیت نزد فارابی

رسیدن به خدا به عنوان وجود اول و آخر است. روش مورد نظر فارابی با توجه به مبانی، اهداف و برنامه درسی او شکل می‌گیرد که به طور عمده شامل روشهای اقناع و برهان است. دیدگاههای دو اندیشمند دارای تفاوتها و شباهتهایی می‌باشد. هر دو بر تفکر و اندیشه و بعداجتماعی تعلیم و تربیت تاکید می‌کنند. در اهداف، اصول و روشها دارای تفاوتهای اساسی می‌باشند.

واژگان کلیدی: تعلیم و تربیت، اهداف و اصول تربیت، روشهای یاددهی-یادگیری، فارابی، دیوئی.

فهرست منابع:

- میرزا محمدی، محمدحسن. (۱۳۸۲). بررسی مقایسه‌ای اهداف تعلیم و تربیت از دیدگاه افلاطون و فارابی.
- پژوهشگاه حوزه و دانشگاه. (۱۳۸۵). اهداف تربیت از دیدگاه اسلام. تهران: سمت.
- نقیب زاده، میر عبدالحسین. (۱۳۷۹). نگاهی به فلسفه آموزش و پرورش. تهران: طهوری.
- کاکیا، لیدا. (۱۳۸۶). اصل مهم در تربیت معلمان.

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله